

Брюксел, 2.3.2016 г.
COM(2016) 106 final

2016/0059 (CNS)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

**относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на
решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Общ контекст

В член 67, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз се посочва, че Съюзът представлява пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се зачитат основните права и различните правни системи и традиции на държавите членки. В параграф 4 на същия член се предвижда, че Съюзът улеснява достъпа до правосъдие, по-специално чрез принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните решения по граждански дела. В член 81 от същия Договор се посочват изрично мерките, целящи да осигурят „взаимно признаване между държавите членки на съдебните и извънсъдебните решения и тяхното изпълнение“, както и „съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на стълкновение на закони и на юрисдикции“. На това основание бяха приети значителен брой инструменти, по-специално Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000. Никой от тези инструменти обаче не включва в приложното си поле имуществения режим между съпрузите.

Приемането на европейско законодателство в областта на имуществения режим между съпрузи фигурираше като приоритет в плана за действие от Виена от 1998 г. Приетата от Съвета на 30 ноември 2000 г. ¹Програма за взаимно признаване на решенията по граждански и търговски дела предвиди изготвянето на законодателен акт за съдебната компетентност, признаването и изпълнението на решения в областта на „имуществените права, произтичащи от брачни правоотношения и имуществените последици от раздялата на несклучили брак двойки“. В Програмата от Хага², приета от Европейския съвет на 4 и 5 ноември 2004 г., прилагането на Програмата за взаимно признаване се определя като главен приоритет, а Комисията се приканва да представи зелена книга относно „уреждането на стълкновения на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно съдебната компетентност и взаимното признаване“ и се подчертава необходимостта до 2011 г. да бъде приет законодателен акт в тази област.

В Стокхолмската програма, приета на 11 декември 2009 г. от Европейския съвет, се споменава също, че взаимното признаване следва да включи имуществения режим между съпрузи и имуществените последици от раздялата на несклучили брак двойки.

В своя „Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г.: премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“, приет на 27 октомври 2010 г.³, Комисията определи несигурността по отношение на имуществените права на международните двойки като една от основните пречки във всекидневието на гражданите на ЕС при упражняването на правата, предоставени им от ЕС, отвъд националните граници. Ето защо Комисията обяви, че за преодоляване на тази пречка през 2011 г. ще приеме предложение за законодателен акт, позволяващ на международните двойки (съпрузи или регистрирани партньори) по-лесно да определят кой е компетентният съд и кое право се прилага към имуществените им права.

¹ ОВ L 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

² ОВ L 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

³ COM (2010) 603.

На 16 март 2011 г. Комисията прие предложение⁴ за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и предложение⁵ за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства⁶.

Правното основание на предложените регламенти на Съвета бе член 81, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Предложенията се отнасяха до съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси, обхващащи „аспекти, свързани със семейното право“. Съветът приема мерки на това правно основание, като действа с единодушие след консултация с Европейския парламент. Европейският парламент даде становището си на 10 септември 2013 г.⁷

Предложенията на Комисията бяха обсъждани в Работната група на Съвета по гражданскоправни въпроси (Имуществен режим между съпрузи и имуществени последици на регистрираните партньорства) до края на 2014 г. През декември 2014 г. Съветът реши да предостави срок за размисъл на държавите членки, които продължават да изпитват затруднения; този период обаче не бива да надвишава една година. На заседанието си на 3 декември 2015 г. Съветът стигна до заключението, че не може да бъде постигнато единодушието, необходимо за приемането на предложенията за регламенти относно имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства и че следователно целите на сътрудничеството в тази област не могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло. Съветът отбеляза също, че няколко държави членки са изразили готовността си да разгледат в положителна светлина установяването на засилено сътрудничество по въпросите от обхвата на предложенията.

От декември 2015 г. до февруари 2016 г. 17 държави членки⁸ отправиха искане към Комисията, в което посочват, че желаят да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на имуществения режим на международните двойки, и по-конкретно по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, и приканиха Комисията да представи на Съвета предложение в тази насока.

Предложението за решение на Съвета за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществения режим на международни двойки, обхваща както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените

⁴ COM (2011) 126.

⁵ COM(2011) 127.

⁶ В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола за позицията на Дания, приложен към Договорите, Дания не участва в приемането на предложениния регламент, и не бе обвързана от него, нито от неговото прилагане. В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 2 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договорите, Ирландия и Обединеното кралство не оповестиха желанието си да участват в приемането и прилагането на предложениния регламент.

⁷ A7-0253/2013.

⁸ Швеция, Белгия, Гърция, Хърватия, Словения, Испания, Франция, Португалия, Италия, Малта, Люксембург, Германия, Чешката република, Нидерландия, Австрия, България и Финландия.

последници на регистрираните партньорства; настоящото предложение за регламент на Съвета относно имуществения режим между съпрузи и паралелното предложение за регламент относно имуществените последници на регистрираните партньорства, с които се въвежда засиленото сътрудничество и които бяха приети от Комисията по едно и също време, са отговорът на Комисията на искането на 17-те държави членки (наричани по-нататък „участващите държави членки“). Предложението за решение на Съвета съдържа подробна оценка на правните условия и целесъобразността във връзка с установяването на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим на международни двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последници на регистрираните партньорства.

1.2. Основания и цели на предложението

Нарастващата мобилност на хората в пространство без вътрешни граници води до значително повишаване на броя на двойките, състоящи се от граждани на различни държави членки, които живеят в държава членка, различна от тяхната собствена, или придобиват собственост в повече от една държава членка. Изследване, реализирано през 2003 г.⁹ от консорциума ASSER-UCL, изведе на преден план нарастващия брой на международните двойки в Съюза и практическите и юридическите пречки, пред които такива двойки са изправени, както при ежедневното управление на своето имущество, така и при делбата му, предизвикана от раздялата на двойката или смъртта на един от партньорите. Тези трудностите често произтичат от големите разлики между приложимите норми, както на материалното право, така и на международното частно право, които уреждат имуществените последници на брачните отношения.

Поради специфичните особености на регистрираното партньорство и на брака и различните правни последници, които произтичат от тези две форми на съюз, Комисията представя две отделни предложения за регламенти: един, който се отнася до компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и друг относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последници на регистрираните партньорства. Тези две предложения са мерките за прилагане на засиленото сътрудничество, установено в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения относно имуществения режим на международни двойки, и обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последници на регистрираните партньорства.

С настоящото предложение се цели да се установи ясна правна рамка в ЕС за определяне на компетентността и приложимото право в областта на имуществения режим между съпрузи и да се улесни движението на решения и актове в тази област между държавите членки.

2. РЕЗУЛТАТ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ – ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Преди да бъде изготвено предложението на Комисията от 2011 г., бяха проведени широки консултации с държавите членки, други институции на Съюза и обществеността. В резултат

⁹ *Изследване на имуществения режим на брачните двойки и на имуществото на неключилите брак двойки в международното частно право и във вътрешното право на държавите членки на Съюза*, Консорциум ASSER-UCL.
Вж. http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

на проучването, проведено през 2003 г., на 17 юли 2006 г. Комисията публикува Зелена книга за уреждането на стълкновения на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно съдебната компетентност и взаимното признаване¹⁰, която постави началото на широки консултации по тези въпроси. За изготвянето на предложението Комисията създаде група от експерти, наречена „PRM/III“. Групата беше съставена от експерти от различните професии, свързани с материята и представляващи различните правни култури в Европа, и проведе пет заседания между 2008 г. и 2010 г. На 28 септември 2009 г. Комисията организира също така публично изслушване с около стотина участници. Резултатът от дебатите потвърди нуждата от инструмент на ЕС по въпросите на имуществения режим между съпрузи, обхващащ по-специално компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения. На 23 март 2010 г. беше проведена среща с национални експерти, за да се обсъдят ключовите идеи на предложението в процес на изготвяне. Накрая, Комисията направи обща оценка на въздействието на предложенията за регламентите, отнасящи се съответно до имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства.

Двете нови предложения относно имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства съдържат решения, подобни на тези, представени в предложенията от 2011 г., като отчитат обсъжданията, проведени в Съвета и в Европейския парламент до края на 2015 г.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Правно основание

Правното основание на настоящото предложение е член 81, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, който предоставя на Съвета правомощието да приема с единодушие мерки, свързани със семейното право, които имат трансгранично значение, след консултация с Европейския парламент.

Материята на имуществения режим между съпрузи е обвързана със съществуването на семейни връзки между засегнатите лица. Имущественият режим между съпрузите е тясно свързан с институцията на брака, така че дори и ако засяга имуществените отношения между съпрузите и между съпрузите и трети лица, този режим трябва да се счита за част от семейното право. Той съществува единствено поради наличието на сключен брак и изчезва с разтрогването на брака (поради смъртта на единия от съпрузите, развода или законната раздяла на двойката).

Целта на предложението е да създаде цялостен корпус от норми на международното частно право, които да се прилагат в областта на имуществения режим между съпрузи. Предложението съответно се отнася до съдебната компетентност, приложимото право, признаването и изпълнението на решения, постановени по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи. Правилата, които се съдържат в предложението, се прилагат само в ситуации с транснационален характер. Следователно условието за трансгранично измерение на член 81, параграф 3 от Договора е изпълнено. Настоящото предложение се отнася само до имуществените последици на брака и не определя правния институт на брака, нито налага признаването на брака в друга държава членка.

¹⁰ COM(2006) 400.

3.2. Принцип на субсидиарност

Целите на предложението могат да бъдат постигнати само посредством приемането на общи правила в областта на имуществения режим между съпрузи, които трябва да бъдат идентични във всички участващи държави членки с цел осигуряване на правна сигурност и предвидимост за гражданите. Следователно предприемането на едностранни действия от държавите членки би било в противоречие с тази цел. В областта съществуват две международни конвенции на Хагската конференция по международно частно право: Конвенцията от 17 юли 1905 г. относно стълкновението на закони, отнасящи се до последиците на брака върху правата и задълженията на съпрузите в личните им отношения и върху имуществото им и Конвенцията от 14 март 1978 г. относно приложимото право по отношение на имуществения режим между съпрузи. Тези две конвенции обаче са ратифицирани само от 3 държави членки и не дават необходимия отговор, съответстващ на мащаба на проблемите, обхванати от настоящото предложение, установени както от оценката на въздействието, така и от обществената дискусия. Естеството и мащабът на проблемите, пред които са изправени гражданите на Съюза, са такива, че целите на предложението могат да бъдат постигнати само на равнището на Съюза.

3.3. Принцип на пропорционалност

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като се ограничава стриктно до необходимото за постигането на залегналите в него цели. С него не се прави опит за хармонизиране на материалното право на държавите членки, свързано с имуществения режим между съпрузи, и то не засяга данъчния режим на държавите членки, приложим към прекратяването на имуществения режим между съпрузите. Предложението няма да доведе до финансови или административни тежести за гражданите и ще представлява само минимална допълнителна тежест за съответните национални органи.

3.4. Въздействие върху основните права

В съответствие със Стратегията на Съюза за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз¹¹ Комисията се увери, че предложението зачита правата, изложени в Хартата.

Предложението не засяга правото на зачитане на личния и семейния живот и правото на встъпване в брак и на създаване на семейство в съответствие с националните закони, които права са установени съответно в членове 7 и 9 от Хартата.

Утвърждава се правото на собственост, установено в член 17 от Хартата. Възможността да бъде предвидено кое право ще се прилага към имуществото на двойката ще позволи на съпрузите да упражняват по-ефективно имуществените си права.

Комисията също се увери, че предложението е в съответствие с член 9 от Хартата, установяващ правото на встъпване в брак и правото на създаване на семейство в съответствие с националните закони, и с член 21 от Хартата, забраняващ всяка форма на дискриминация.

Накрая, предложените разпоредби подобряват достъпа на гражданите до правосъдие в Съюза, особено за брачните двойки. Те улесняват прилагането на член 47 от Хартата, който гарантира правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес. Тъй като предвижда обективни критерии за установяване на компетентния съд,

¹¹ Съобщение на Комисията, COM(2010) 573, 19.10.2010 г.

предложението ще предотврати паралелните производства, както и прибързаното подаване на искова молба от по-активната страна.

3.5. Избор на инструмент

Необходимостта от правна сигурност и предвидимост изисква ясни и еднотипни правила, което налага формата на регламент. Предложените правила в областта на компетентността, приложимото право и свободното движение на решения са ясни и подробни и не изискват транспониране в националното право. Постигането на правна сигурност и предвидимост би било компрометирано, ако държавите членки разполагаха със свобода на преценка при въвеждането на правилата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА, ОПРОСТЯВАНЕ И СЪГЛАСУВАНOST С ДРУГИТЕ ПОЛИТИКИ НА СЪЮЗА

4.1. Отражение върху бюджета

Предложението няма да има отражение върху бюджета на Съюза.

4.2. Опростяване

Хармонизирането на правилата за компетентността ще опрости значително процедурите за определяне въз основа на общи правила на компетентния съд за решаването на въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи. Разширяването на компетентността на съда, сезиран с процедура за развод, законна раздяла, унищожаване на брака или наследяване, в случай на смърт на един от партньорите, така че да обхване свързаните производства за имуществения режим между съпрузи, ще позволи всички аспекти на ситуацията на гражданите да бъдат разгледани от един и същи съд.

Хармонизирането на стълкновителните норми ще опрости значително процедурите посредством определяне на приложимото право въз основа на единен корпус правила, които заместват различните национални стълкновителни норми на участващите държави членки.

Накрая, предложените правила за признаването и изпълнението на съдебни решения ще улеснят движението на гражданите между държавите членки.

4.3. Съгласуваност с другите политики на Съюза

Настоящото предложение е част от усилията на Комисията за премахване на пречките, пред които са изправени гражданите на Съюза в ежедневието си при упражняване на правата, които са им предоставени от правото на Съюза, както е посочено в Доклада за гражданството на ЕС за 2010 г., упоменат по-горе.

5. КОМЕНТАРИ ПО ЧЛЕНОВЕТЕ

5.1. Глава I: Обхват и определения

Член 1

Понятието „имуществен режим между съпрузи“ следва да се тълкува самостоятелно и да обхваща както аспектите, свързани с ежедневно управление на съпружеското имущество, така и тези, свързани с прекратяването на имуществения режим между съпрузите поради раздяла на брачната двойка или смърт на един от съпрузите.

При определянето на областите, които се обхващат от бъдещия инструмент, бе счтено за необходимо да се състави изчерпателен списък с областите, изключени от действието на регламента. Съответно от приложното поле на регламента са изключени въпросите, които вече са обхванати от съществуващи регламенти на Съюза, като задълженията за издръжка¹², особено между съпрузите, и въпросите, свързани с наследственото право¹³.

Регламентът не засяга съществуването или действителността на брака съгласно националното право или признаването в една държава членка на брак, сключен в друга държава членка. Той също така не засяга въпросите, свързани със социалното осигуряване, или правата на пенсия в случай на развод.

Регламентът не засяга вида на вещните права, свързани с дадено имущество, класификацията на вещите и правата или определянето на правомощията на носителя на тези права.

Изискванията за извършването на вписване в поземления регистър и последиците от вписването или невписването в този регистър също се изключват от приложното поле на регламента.

Член 3

С цел да бъдат съгласувани и да се улесни разбирането и еднаквото им прилагане, някои от определенията на понятията в настоящия регламент се срещат и в други действащи инструменти на Съюза.

Предложеното определение за „сът“ обхваща органите и правните специалисти (като например нотариусите), които упражняват съдебни функции или действат въз основа на делегиране на правомощия от съд, така че актовете, издавани от тези органи, да бъдат приравнени към съдебните решения за целите на признаването и на изпълнението им в държава членка, различна от тази, в която са били издадени.

5.2. Глава II: Компетентност

Съдебните производства, свързани с имуществения режим между съпрузи, често имат за предмет прекратяването на съпругеската имуществена общност, предизвикана от прекратяването на брака поради смъртта на единия от съпрузите или техния развод, законна раздяла или унищожаване на брака.

Целта на настоящия регламент е да позволи на гражданите техните различни свързани производства да се разглеждат от съдилищата на една и съща държава членка. За постигането на тази цел регламентът предвижда осигуряване на съответствие на правилата за определяне на компетентността на съдилищата, сезирани с имуществените аспекти на брака, със съществуващите правила в други инструменти на Съюза, и по-специално концентриране компетентността по отношение на имуществения режим между съпрузи в държавата членка, чиито съдилища разглеждат въпросите за наследяването на съпруг или за развода, законната раздяла или унищожаването на брака.

Член 4

¹² Уредени от Регламент (ЕО) № 4/2009 (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

¹³ Уредени от Регламент (ЕС) № 650/2012 (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107).

С цел да се гарантира, че в случай на смърт на един от съпрузите, компетентният съд може да разгледа както въпроса за наследяването на починалия съпруг, така и въпроса за прекратяването на имуществения режим между съпрузите, този член предвижда, че съдът, компетентен по въпросите на наследяването съгласно правилата, установени в Регламент (ЕС) № 650/2012, следва да е компетентен да се произнесе и по свързаното с наследяването прекратяване на имуществения режим между съпрузите.

Член 5

По същия начин съдът, компетентен да разглежда производства за развод, унищожаване на брака или законна раздяла по разпоредбите на Регламент (ЕО) № 2201/2003, следва също да е компетентен, в някои случаи при споразумение между съпрузите, да се произнесе и по прекратяването на имуществения режим между тях вследствие на развода, законната раздяла или унищожаването на брака.

Членове 6 и 7

Член 6 предвижда отделни правила за компетентност, които се прилагат, когато въпросите, отнасящи се до имуществения режим между съпрузи, не са свързани с производство за уреждане на наследяването или за развод, законна раздяла или унищожаване на брака (например, когато съпрузите искат да променят имуществения си режим). Списък с йерархично изброени критерии за привръзка позволява да се определи държавата членка, чиито съдилища са компетентни да разглеждат производства, свързани с имуществения режим между съпрузи.

Предложените критерии включват обичайното местопребиваване на съпрузите, тяхното последно обичайно местопребиваване, ако единият от тях все още живее там или обичайното местопребиваване на ответника; тези широко разпространени критерии често съвпадат с местонахождението на имуществото на партньорите. Последният критерий е общото гражданство на съпрузите.

В такива случаи, с цел да се увеличи предвидимостта и свободата на избор на съпрузите, член 7 също така им позволява да се споразумеят, че съдилищата, които следва да разглеждат въпросите, свързани с имуществения режим между тях, следва да бъдат съдилищата на държавата членка, чието право е приложимо към съпругеския имуществен режим, или съдилищата на държавата членка, в която е сключен бракът.

Член 9

По изключение компетентният съд на държава членка, може да се откаже от компетентност, ако националното право на тази държава членка не признава въпросния брак. С цел да се гарантира достъпа до правосъдие на съпрузите в тези случаи, те могат да се споразумеят, че съдилищата на държавата членка, чието право е приложимо към имуществения им режим, или съдилищата на държавата членка, в която е сключен бракът, ще се произнесат по делото. В противен случай държавата членка, чиито съдилища следва да се произнесат по въпроса, се определя съгласно критериите, установени в член 6.

Член 10

Ако съдилищата на нито една държава членка не са компетентни по силата на предишните членове, този член гарантира достъп до правосъдие за съпрузите и заинтересованите трети лица пред съдилищата на държавата членка, в която единият или двамата съпрузи имат недвижимо имущество. В тези случаи съдът се произнася само относно недвижимото имущество, намиращо се в тази държава членка.

5.3. Глава III: Приложимо право

Член 20

Правото, приложимо по въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, може да бъде правото на държава членка или правото на трета държава.

Член 21

С предложения в регламента вариант се установява единен режим: цялото имущество на съпрузите, независимо от неговия вид (движимо или недвижимо) и местонахождение, се подчинява на едно и също право, а именно правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи.

Недвижимите имоти заемат специално място в имуществото на двойките и една от предвижданите възможности бе те да се подчиняват на правото на държавата, в която се намират (*lex rei sitae*), което означава да се позволи известно „раздробяване“ на приложимото право по отношение на имуществения режим между съпрузи. Това решение обаче може да се превърне в източник на проблеми, особено в момента на прекратяването на съпружеската имуществена общност, тъй като то води до нежелано разделяне на целостта на имуществения режим между съпрузите (като в същото време задълженията остават подчинени на единен режим) и до до прилагането на различни закони спрямо различните вещи, съставляващи имуществото на съпрузите. Ето защо регламентът предвижда, че приложимото към съпружеското имущество право, избрано от партньорите или определено по другите разпоредби при липса на избор, ще се прилага към цялото имущество на двойката, движимо или недвижимо, независимо от това къде се намира то.

Член 22

По време на проведените консултации са очерта широк консенсус за това да се признае известна свобода на страните при избора на правото, приложимо към имуществения режим между тях, за да се улеснят съпрузите при управлението на тяхното имущество. Тази възможност следва да бъде ясно уредена, за да се избегне изборът на право, което има малка връзка с реалния живот или развитието на ситуацията на двойката: ето защо избраното право трябва да бъде правото на държавата, в която съпрузите или бъдещите съпрузи, или единият от тях, имат обичайно местопребиваване, или чиито граждани са те.

В допълнение към възможността за съпрузите да изберат приложимото право към момента на сключване на брака им, този член предвижда, че този избор може да бъде направен и по-късно. По същия начин, съпрузите, направили избор на приложимо право към момента на сключване на брака си, могат по-късно да решат да сменят това право с друго. Ако съпрузите решат да сменят правото, приложимо към имуществения режим между тях, те са

ограничени до възможностите за избор на право, които са имали към момента на сключване на брака.

Възможна е само доброволна смяна на приложимото право. За да се избегне правна несигурност, регламентът не предвижда автоматична смяна на приложимото право, без страните да са изразили съгласието си за такава смяна или без те да се били уведомени за нея.

Освен това, за да няма смяната на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи, негативни последици за съпрузите, тя поражда действие само за в бъдеще, освен ако съпрузите не са се споразумели тя да има обратно действие.

Правата на трети лица, чиито интереси биха могли да бъдат засегнати от смяната на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи са защитени: регламентът предвижда, че последиците на смяната с обратно действие на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи, не могат да засягат по неблагоприятен начин правата на трети лица.

Членове 23 — 25

Тези разпоредби съдържат правила относно процедурите, които съпрузите трябва да следват при избора на приложимо право и при договарянето на своя имуществен режим посредством споразумение за имуществени отношения между съпрузи.

Член 26

Когато съпрузите не избират правото, приложимо към имуществения им режим, е важно да има общи правила в участващите държави членки за определяне на приложимото право при липса на избор на съпрузите. Списък на йерархично изброени обективни критерии за привръзка позволява да се определи приложимото право, което осигурява предвидимост както за съпрузите, така и за третите лица. Тези критерии имат за цел постигането на равновесие между реалната житейска ситуация на брачната двойка, особено що се отнася до установяването на първото общо обичайно местопребиваване, и необходимостта от това приложимото към имуществения им режим право да се определя лесно. По изключение обаче един от съпрузите може да поиска от съд приложимото право да бъде правото на държавата, в която съпрузите са имали последното си общо обичайно местопребиваване.

Членове 27 и 28

В регламента се посочват някои от въпросите, които се уреждат от правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи. Тези въпроси включват прекратяването на имуществената общност, а така също и последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия съпруг и трето лице. Въпреки това, за да се защитят правата на трети лица, регламентът предвижда, че съпруг не може при спор да противопоставя на трето лице приложимото право, освен ако това трето лице е знаело или е следвало да знае за правото, приложимо към имуществения режим. В регламента се определят и случаите, при които се счита, че третото лице е знаело или е следвало да знае за приложимо правото, което урежда имуществения режим между съпрузи.

Член 30

За да се вземат предвид националните правила за защита на семейното жилище, тази разпоредба допуска в дадена държава членка да не се прилага чуждото право, а да се даде предимство на собственото ѝ право. Съответно с цел осигуряване на защитата на семейното жилище, държава членка, на чиято територия се намира това жилище, може да наложи прилагането на собствените си правила за защита на семейното жилище. По изключение тази държава може да прилага собственото си право спрямо всяко лице, което живее на нейна територия, с „предимство“ пред разпоредбите на нормално приложимото право или това на споразумението за имуществени отношения между съпрузи.

5.4. Глава IV: Признаване, изпълняемост и изпълнение

Предложеният регламент предвижда свободното движение на решения, автентични актове и съдебни спогодби в областта на имуществения режим между съпрузи. Така чрез него се въвежда взаимно признаване, основано на взаимното доверие, което се поражда от интеграцията на държавите членки в рамките на Съюза.

Свободното движение намира конкретно изражение в единна процедура за признаването и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби с произход от друга държава членка. Тази процедура заменя националните процедури, действащи понастоящем в различните държави членки. Основанията за непризнаване или за отказ на изпълнение също са хармонизирани на равнището на Съюза и са сведени до необходимия минимум. Те заменят различните съществуващи понастоящем на национално равнище основания, които често са по-широки.

Решения

Предложените норми за признаването и изпълнението на решения следват тези, съдържащи се в Регламент № 650/2012 относно наследяването. Съответно те препращат към процедурата за екзекватура, предвидена в този регламент. Това означава, че всяко решение на държава членка се признава в другите държави членки без прилагането на каквато и да е специална процедура и че за да получи изпълнението на съдебно решение в друга държава членка, ищецът трябва да започне единна процедура в държавата членка по изпълнение, за да се сдобие с декларация за изпълняемост. Тази процедура е едностранна и първоначално се ограничава до проверка на документи. Чак на по-късен етап, ако ответникът възрази, съдът пристъпва към разглеждане на възможните основания за отказ. По този начин се предоставя адекватна защита на правата на ответниците.

Тези правила представляват значителен напредък в сравнение с настоящата ситуация. Понастоящем признаването и изпълнението на решения се урежда от националното право на държавите членки или от двустранни споразумения, сключени между някои държави членки. Приложимите процедури, а така също и необходимите документи за получаване на декларация за изпълняемост и основанията за отказ на признаване на чуждите решения, са различни в отделните държави членки.

Както е обяснено по-горе, настоящият регламент е първата мярка в областта на имуществения режим между съпрузи и засяга семейното право (вж. точка 3.1). Предвид неговия специфичен контекст, свободното движение на решения е обект на процедурата за екзекватура. Може обаче на по-късен етап да се помисли за премахване на междинните производства (екзекватура), както това вече стана в други области, след извършването на

оценка на приложението на нормите на настоящия регламент и на развитието на съдебното сътрудничество в областта на имуществения режим между съпрузи и в свързаните с нея области, и по-конкретно тези, обхванати в Регламента „Брюксел IIa“¹⁴.

Актовете, съставени от органи, които упражняват правомощията си по делегиране в съответствие с определението за съд, предвидено в член 3 от настоящия регламент, ще бъдат приравнени на съдебни решения и следователно ще бъдат обхванати от разпоредбите за признаване и изпълнение, предвидени в тази глава.

Автентични актове

С оглед на практическото значение на автентичните актове в областта на имуществения режим между съпрузи и с цел осигуряване на съгласуваността на този регламент с другите инструменти на Съюза в тази материя, настоящият регламент трябва да осигури приемането на тези актове, за да се гарантира свободното им движение.

Приемането на автентичните актове означава, че те имат същата доказателствена сила по отношение на съдържанието и фактите, описани в тях, и се ползват със същата презумпция за действителност и със същата изпълняемост, както в държавата им по произход.

2016/0059 (CNS)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 3 от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹⁵,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁶,

в съответствие със специална законодателна процедура,

като има предвид, че:

¹⁴ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г.).

¹⁵ ОВ С [...], [...], стр. [...].

¹⁶ ОВ С [...], [...], стр. [...].

- (1) Европейският съюз си е поставил за цел поддържането и развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се гарантира свободното движение на хора. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 81, параграф 2, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз тези мерки може да включват мерки, които целят да осигурят съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на стълкновението на закони и на юрисдикции.
- (3) На своята среща в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г. Европейският съвет потвърди принципа на взаимно признаване на съдебни и други решения на органите на съдебната власт като крайъгълен камък в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси и прикани Съвета и Комисията да приемат програма от мерки за прилагане на този принцип.
- (4) На 30 ноември 2000 г. беше приета обща програма на Комисията и Съвета, съдържаща мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решения по граждански и търговски дела¹⁷. В тази програма мерките, свързани с хармонизирането на стълкновителни норми, се определят като мерки, улесняващи взаимното признаване на решения, и се предвижда създаването на инструмент по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.
- (5) На заседанието си от 4 и 5 ноември 2004 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова програма, озаглавена „Хагска програма: укрепване на свободата, сигурността и правосъдието в Европейския съюз“¹⁸. В нея Съветът прикани Комисията да представи Зелена книга относно уреждането на стълкновения на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно съдебната компетентност и взаимното признаване. В програмата се подчертава и необходимостта да бъде приет инструмент в тази област.
- (6) На 17 юли 2006 г. Комисията прие Зелена книга относно уреждането на стълкновения на закони в областта на имуществения режим между съпрузи, включително относно въпроса за съдебната компетентност и взаимното признаване¹⁹. С тази Зелена книга се откриха широки консултации, обхващащи всички аспекти на трудностите, пред които са изправени двойките в Европа при прекратяване на имуществената общност, както и наличните правни средства за преодоляването им.
- (7) На заседанието си от 10 и 11 декември 2009 г. в Брюксел Европейският съвет прие нова многогодишна програма, озаглавена „Стокхолмска програма – Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“²⁰. В нея Европейският съвет посочва, че взаимното признаване следва да включи и области, които, макар все още необхванати от този принцип, са от основно значение за всекидневния живот, например права върху съпругеската имуществена общност, като се вземат под внимание правните системи на държавите членки, в това число общественият ред (*ordre public*) и националните традиции в тази област.

¹⁷ ОВ С 12, 15.1.2001 г., стр. 1.

¹⁸ ОВ L 53, 3.3.2005 г., стр. 1.

¹⁹ COM(2006) 400.

²⁰ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

- (8) В своя „Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г.: премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“, приет на 27 октомври 2010 г.²¹, Комисията обяви, че ще приеме предложение за законодателен акт, с който да бъдат премахнати пречките пред свободното движение на хора, и по-специално трудностите, които срещат двойките при управление на имуществото си или при неговата делба.
- (9) На 16 март 2011 г. Комисията прие предложение²² за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и предложение²³ за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства.
- (10) На заседанието си на 3 декември 2015 г. Съветът стигна до заключението, че не може да бъде постигнато единодушието, необходимо за приемането на предложенията за регламенти относно имуществения режим между съпрузи и имуществените последици на регистрираните партньорства и че следователно целите на сътрудничеството в тази област не могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло.
- (11) От декември 2015 г. до февруари 2016 г. Швеция, Белгия, Гърция, Хърватия, Словения, Испания, Франция, Португалия, Италия, Малта, Люксембург, Германия, Чешката република, Нидерландия, Австрия, България и Финландия отправиха искане към Комисията, в което посочват, че желаят да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на имуществения режим на международните двойки, и по-конкретно по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, и по отношение на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, и приканиха Комисията да представи на Съвета предложение в тази насока.
- (12) На [...] Съветът прие Решение [...] за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществения режим на международни двойки, обхващащо както въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, така и въпроси, свързани с имуществените последици на регистрираните партньорства.
- (13) Съгласно член 328, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, при установяване на засилено сътрудничество то е отворено за всички държави членки, при условие че се зачитат евентуалните условия за участие, определени в решението за разрешаването му. То е отворено за тях във всеки друг момент, при условие че се зачитат както посочените условия, така и вече приетите в тази насока актове. Комисията и държавите членки, участващи в засилено сътрудничество, следва да се стремят да насърчават участието в него на възможно най-голям брой държави членки. Настоящият регламент следва да е задължителен в своята цялост и да се прилага пряко само в участващите държави членки в съответствие с Договорите.

²¹ COM(2010) 603.

²² COM(2011) 126.

²³ COM(2011) 127.

- (14) В съответствие с член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз настоящият регламент следва да се прилага в контекста на имуществения режим между съпрузи с трансгранични последици.
- (15) За да се осигури правната сигурност на брачните двойки по отношение на имуществото им и да им се предостави известна предвидимост, всички правила, отнасящи се до имуществения режим между съпрузи, следва да се обединят в един инструмент.
- (16) За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, приемането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби.
- (17) Настоящият регламент не дава определение на понятието „брак“, което е установено в националното право на държавите членки.
- (18) В обхвата на настоящия регламент следва да попаднат всички гражданскоправни аспекти на имуществения режим между съпрузи — както ежедневното управление на имуществото, така и прекратяването на режима, по-специално в резултат на раздялата на брачната двойка или смъртта на единия от съпрузите. За целите на настоящия регламент понятието „имуществен режим между съпрузи“ следва да се тълкува самостоятелно и следва да обхваща не само правилата, от които съпрузите не могат да дерогират, но и всички други незадължителни правила, които съпрузите могат да договорят в съответствие с приложимото право, както и всички основни правила съгласно приложимото право. То включва не само имуществените договорености, предвидени специално и изключително от някои национални правни системи при брак, но и всякакви имуществени отношения между съпрузите и в отношенията им с трети лица, които произтичат пряко от брачното правоотношение или от неговото прекратяване.
- (19) От съображения за яснота редица въпроси, които биха могли да се разглеждат като свързани с имуществения режим между съпрузи, следва да бъдат изрично изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (20) Поради това настоящият регламент не следва да се прилага за въпроси, свързани с общата дееспособност на съпрузите; това изключение обаче не следва да обхваща конкретни правомощия и права на единия или на двамата съпрузи по отношение на дадено имущество, между самите тях или спрямо трети лица, тъй като тези правомощия и права следва да попаднат в обхвата на регламента.
- (21) Регламентът не следва да се прилага спрямо други преюдициални въпроси като съществуването, действителността или признаването на брак, които продължават да се уреждат от националното право на държавите членки, включително от нормите на тяхното международно частно право.
- (22) Задълженията за издръжка между съпрузи, които са уредени от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка²⁴, както и въпросите, свързани с наследяването на починал партньор, обхванати от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността,

²⁴ ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1.

приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство²⁵, следва да се изключат от обхвата на настоящия регламент.

- (23) Въпросите относно права на прехвърляне или на корекции между съпрузи на право на пенсия или на пенсия за инвалидност, независимо от естеството им, придобити по време на брака и които не са били източник на доход от пенсия по време на брака, следва да останат извън обхвата на настоящия регламент, като се отчитат специфичните системи, съществуващи в държавите членки. Това изключение обаче следва да се тълкува тясно. Следователно настоящият регламент следва да урежда по-конкретно въпроса за класифицирането на пенсионните активи, сумите, които вече са били изплатени на единия съпруг по време на брака и евентуалната компенсация, която би била предоставена в случай на пенсия, придобита с общи активи.
- (24) Настоящият регламент следва да даде възможност за възникване или прехвърляне на право върху недвижима или движима собственост в резултат от имуществен режим между съпрузи, съгласно приложимото към имуществения режим между съпрузи право. В него обаче не следва да се засяга ограниченият брой („*numerus clausus*“) вещни права, срещащи се в националното право на някои държави членки. Дадена държава членка не следва да е задължена да признае вещно право, свързано с имущество, намиращо се на нейна територия, ако въпросното вещно право е непознато в правната система на тази държава членка.
- (25) Въпреки това, за да могат съпрузите да се възползват в друга държава членка от правата си, които са възникнали или са им прехвърлени в резултат от имуществения режим между съпрузи, в настоящия регламент следва да се предвиди адаптирането на непознато вещно право към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на другата държава членка. При такова адаптиране следва да се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици. С цел определяне на възможно най-близкото равностойно национално право може да се потърси връзка с органите или компетентните лица на държавата, чието право е било приложимо към имуществения режим между съпрузи, за да се получи допълнителна информация за естеството и последиците от това право. За тази цел биха могли да се използват съществуващите мрежи за съдебно сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, както и всички останали налични средства за улесняване на разбирането на правото на друга държава.
- (26) Адаптирането на непознати вещни права, което е изрично предвидено в настоящия регламент, не следва да изключва други форми на адаптиране в контекста на прилагането на настоящия регламент.
- (27) Изискванията за вписване в регистър на право върху недвижима или движима собственост следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо правото на държавата членка, в която се води регистърът (за недвижимата собственост това е *lex rei sitae*), следва да определя правните условия и начина на извършване на вписването, както и органите, например поземлени регистри или нотариуси, които отговарят за извършване на проверка на това, дали са изпълнени всички изисквания и дали представената или изготвената документация е достатъчна

²⁵ ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 107.

или съдържа необходимата информация. По-специално тези органи могат да проверяват дали правото на съпруг по отношение на имущество, посочено в представения за вписване документ, е право, вписано като такова в регистъра или доказано по друг начин в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът. За да се избегне дублирането на документи, органите по вписването следва да приемат онези документи, изготвени от компетентните органи в друга държава членка, чието разпространение е предвидено в настоящия регламент. Това не следва да изключва възможността органите, участващи във вписването, да поискат от лицето, което подава заявление за вписване, да представи такава допълнителна информация или такива допълнителни документи, каквито се изискват съгласно правото на държавата членка, в която се води регистърът, например информация или документи, свързани с изплащане на приход. Компетентният орган може да посочи на лицето, което подава заявление за вписване, как може да се предоставят липсващата информация или документи.

- (28) Последниците от вписването на дадено право в регистър следва също да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент. Ето защо именно правото на държавата членка, в която се води регистърът, следва да определя дали вписването има например декларативно или конститутивно действие. По този начин, когато например придобиването на право върху недвижима собственост изисква вписването в регистър в съответствие с правото на държавата членка, в която се води регистърът, с цел да се гарантира действието *erga omnes* на регистрите или да се осигури закрила на правните сделки, моментът на придобиването следва да се определя от правото на тази държава членка.
- (29) Настоящият регламент следва да зачита различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, които се прилагат в държавите членки. Поради това, за целите на настоящия регламент, понятието „съд“ следва да бъде разширено, така че да обхваща не само съдилищата в тесния смисъл на думата, които упражняват съдебни функции, но например и нотариусите в някои държави членки, които в определени области, свързани с имуществения режим между съпрузи, упражняват съдебни функции като съдилища, както и нотариусите и правните специалисти, които в някои държави членки упражняват съдебни функции по даден вид имуществен режим между съпрузи чрез делегиране на правомощия от съда. Всички съдилища, съгласно определеното в настоящия регламент, следва да бъдат обвързани от правилата относно компетентността, изложени в настоящия регламент. От друга страна, понятието „съд“ не следва да обхваща извънсъдебните органи на държавите членки, които по силата на националното право са оправомощени да се занимават с въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, като например нотариусите в повечето държави членки, когато те, както е обичайният случай, не упражняват съдебни функции.
- (30) С настоящия регламент следва да се даде възможност на всички нотариуси, които имат компетентност в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, да упражняват тази компетентност. Дали нотариусите в дадена държава членка са обвързани от правилата относно компетентността, предвидени в настоящия регламент, следва да зависи от това дали те попадат в рамките на определението за „съд“ за целите на настоящия регламент.
- (31) Актовете, издавани от нотариуси в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, следва да се разпространяват съгласно настоящия регламент. Когато нотариусите упражняват съдебни функции, те са обвързани от правилата

относно компетентността, а решенията, които вземат, следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения. Когато нотариусите не упражняват съдебни функции, те не са обвързани от правилата относно компетентността, а издаваните от тях автентични актове следва да се разпространяват в съответствие с разпоредбите относно автентичните актове.

- (32) За да се вземе предвид нарастващата мобилност на брачните двойки и да се насърчи доброто правораздаване, правилата относно компетентността в настоящия регламент следва да дадат на гражданите възможност техните различни, свързани помежду си процедури, да се разглеждат от съдилищата в една и съща държава членка. За тази цел регламентът следва да се стреми да концентрира компетентността в областта на имуществения режим между съпрузи в държавата членка, чиито съдилища са сезирани да се произнесат относно наследяването на съпруг или развода, законната раздяла или унищожаването на брака съгласно съответно Регламент (ЕС) № 650/2012 или Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000²⁶.
- (33) Регламентът следва да предвижда, че когато производство относно наследяване на съпруг е висящо пред съд на държава членка, сезиран по силата на Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава следва да бъдат компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, имащ отношение към наследствения казус.
- (34) По същия начин въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, които възникват във връзка с висящи производства пред съд на държава членка, сезиран с производство по развод, законна раздяла или унищожаване на брака по силата на Регламент (ЕО) № 2201/2003, следва да се разглеждат от съдилищата на тази държава членка, освен ако компетентността на съда да се произнесе по развода, законната раздяла или унищожаването на брака може да има само специфични основания. В такива случаи концентрирането на компетентност не следва да се разрешава без съгласието на съпрузите.
- (35) Когато въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, не са свързани с висящи производства пред съд на държава членка относно наследяване на съпруг или развод, законна раздяла или унищожаване на брака, настоящият регламент следва да предвиди йерархично подредени критерии за привръзка за целите на определянето на компетентност, като се започне с обичайното пребиваване на съпрузите към момента на сезирането на съда. Тези критерии за привръзка се определят с оглед на нарастващата мобилност на гражданите, както и за да се гарантира наличието на действителни привързващи фактори между съпрузите и държавата членка, в която се упражнява компетентността.
- (36) За да се повиши правната сигурност, предвидимостта и автономността на страните настоящият регламент следва, при определени обстоятелства, да дава на страните възможност да сключат споразумение за избор на съд в полза на съдилищата на държавата членка на приложимото право или на съдилищата на държавата членка на сключване на брака.

²⁶

ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

- (37) За целите на прилагането на настоящия регламент и за да се обхванат всички възможни случаи, държавата членка на сключване на брака следва да бъде държавата членка, пред чиито органи е сключен бракът.
- (38) Съдилищата на държава членка могат да приемат, че съгласно тяхното международно частно право въпросният брак не може да бъде признат за целите на производството относно имуществения режим между съпрузи. В такъв случай по изключение може да е необходимо съдът да се откаже от компетентност съгласно настоящия регламент. Съдилищата действат бързо и заинтересованата страна следва да разполага с възможността да отнесе въпроса до всяка друга държава членка, по отношение на която е налице привръзка за предоставяне на компетентност, независимо от реда на тези основания за компетентност, като същевременно се зачита автономността на страните. Всеки съд, сезиран след отказ от компетентност, с изключение на съдилищата на държавата на сключване на брака, може също по изключение да трябва да се откаже от компетентност при същите условия. При комбинирането от различните правила за компетентност следва обаче да се гарантира, че страните разполагат с всички възможности да сезират съдилищата на държава членка, която ще приеме компетентността за целите на привеждане в действие на имуществения режим между съпрузи на страните.
- (39) Настоящият регламент не следва да възпрепятства страните да уредят извънсъдебно, по взаимно съгласие, въпросите около имуществения режим между съпрузи, например пред нотариус, в държава членка по техен избор, когато това е възможно съгласно правото на тази държава членка. Такава следва да бъде практиката дори ако приложимото към имуществения режим между съпрузи право не е правото на тази държава членка.
- (40) За да се гарантира, че съдилищата на всички държави членки могат, като изхождат от еднакви основания, да упражняват компетентност във връзка с имуществения режим между съпрузи, в настоящия регламент следва да се изброят изчерпателно основанията, на които може да се упражнява такава субсидиарна компетентност.
- (41) За да се преодолеят по-специално случаите на отказ от правосъдие, в настоящия регламент следва да се предвиди *forum necessitatis*, който да позволява на съд в държава членка, в изключителни случаи, да се произнася по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, който има тясна връзка с трета държава. Може да се счита, че е налице такъв изключителен случай, когато е невъзможно дадено производство да се проведе в съответната трета държава, например поради гражданска война, или когато разумно не би могло да се очаква от съпруг да започне или проведе производство в тази държава. Компетентност, основана на *forum necessitatis*, би могла обаче да се упражнява само ако казусът има достатъчна връзка с държавата членка на сезирания съд.
- (42) В интерес на хармоничното функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвидят общи процедурни правила, сходни с правилата от други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Такова процедурно правило е правилото за висящо производство (*lis pendens*), което ще се прилага, когато едно и също дело за имуществения режим между съпрузи се разглежда пред различни съдилища в различни държави членки. С това правило ще се определя кой съд да продължи да гледа делото за имуществения режим между съпрузи.

- (43) За да се позволи на гражданите да се ползват, при пълна правна сигурност, от преимуществата на вътрешния пазар, с настоящия регламент следва да се даде на съпрузите възможност да узнаят предварително кое е правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи в техния случай. Ето защо следва да се въведат хармонизирани стълкновителни норми, за да се избегне наличието на противоречащи си резултати. Основната норма следва да създаде гаранции, че имущественият режим между съпрузи се урежда от предвидимо право, с което този режим е в тясна връзка. От съображения за правна сигурност и за да се избегне фрагментиране на имуществения режим между съпрузи, правото, приложимо за този режим, следва да урежда режима като цяло, т.е. цялото имущество, което е част от този режим, независимо от естеството на активите и от това дали те се намират в друга държава членка или в трета държава.
- (44) Правото, определено с настоящия регламент, следва да се прилага дори и когато това не е право на държава членка.
- (45) За да улесни съпрузите при управлението на тяхното имущество, настоящият регламент следва да им позволи да изберат приложимото право към имуществения режим между съпрузи в техния случай, независимо от вида или местонахождението на имуществото, измежду законодателствата, с които имат тясна връзка поради тяхното обичайно местопребиване или гражданство. Този избор може да се направи по всяко време, преди сключването на брака, в момента на сключването му или по време на брака.
- (46) За да се гарантира правната сигурност на правните сделки и да се избегне всяка промяна на приложимото за имуществения режим между съпрузи право, без съпрузите да бъдат уведомени за това, приложимото право за имуществения режим между съпрузи не следва да се променя, освен по изрично желание на страните. Когато е предприета от съпрузите, такава промяна не следва да има обратно действие, освен ако това не е заявено изрично от тях. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (47) Правилата относно материалната действителност и действителността от гледна точка на формата на споразумението за избор на приложимо право следва да се определят по такъв начин, че да се улесни информираният избор на съпрузите и да се зачита съгласието им с цел да се гарантира правна сигурност, както и по-добър достъп до правосъдие. Що се отнася до действителността от гледна точка на формата, следва да се въведат някои предпазни мерки, за да се гарантира, че съпрузите осъзнават последициите от своя избор. Като минимално изискване, споразумението за избор на приложимо право следва да бъде изготвено в писмена форма, с дата и подписи на двете страни. Ако обаче правото на държава членка, където двамата съпрузи пребивават обичайно към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, тези изисквания следва да бъдат спазени. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиване в различни държави членки, чието право предвижда различни изисквания по отношение на формата, е достатъчно съответствие с изискванията на една от тези държави. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиване в държава членка, която предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, последните следва да бъдат спазени.

- (48) Споразумението за имуществени отношения между съпрузи е вид разпореждане с брачно имущество, чиято допустимост и приемане варират сред държавите членки. За да се улесни приемането в държавите членки на правата върху съпругеската имуществена общност, придобити в резултат от споразумение за имуществени отношения между съпрузи, следва да бъдат предвидени правила, уреждащи действителността на този вид споразумения от гледна точка на формата. Като минимално изискване споразумението за имуществени отношения между съпрузи се изготвя в писмена форма, с дата и подписи на двете страни. Споразумението, обаче, трябва да отговаря и на допълнителните изисквания за действителност по отношение на формата, предвидени в правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи съгласно регламента и в правото на държавата членка, на чиято територия съпрузите пребивават обичайно. Настоящият регламент следва също да определи правото, което урежда материалноправната действителност на споразумението.
- (49) При липса на избор на приложимо право, за да съчетае необходимостта от предвидимост и правна сигурност със съображенията за реалните условия, в които протича брачният живот, настоящият регламент следва да въведе хармонизирани съгласителни норми, въз основа на йерархично подредени критерии за привръзка, позволяващи да се определи приложимото право към цялото имущество на съпрузите. Като първи критерий за привръзка следва да бъде определено първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите скоро след сключването на брака, преди правото на държавата на общото гражданство на съпрузите към момента на сключване на брака. Ако нито един от тези критерии не е налице, или ако няма първо общо обичайно местопребиваване в случай на общо двойно гражданство на съпрузите в момента на сключването на брака, като трети критерий за привръзка следва да се приложи правото на държавата, с която съпрузите имат най-тесни връзки, като се отчитат всички обстоятелства, при ясното условие, че тези връзки трябва да се разглеждат във вида, в който са съществували към момента на сключване на брака.
- (50) Когато в настоящия регламент гражданството се посочва като критерий за привръзка, въпросът как да се разглежда определено лице, което има повече от едно гражданство, е преюдициален въпрос, който попада извън обхвата на настоящия регламент и следва да се урежда от националното право, включително, когато е приложимо, от международните конвенции, при пълно спазване на общите принципи на Европейския съюз. Разглеждането на този въпрос следва да не оказва влияние върху действителността на избора на право, направен в съответствие с настоящия регламент.
- (51) По отношение на определянето на правото, приложимо за имуществения режим между съпрузи при липса на избор на право и споразумение за имуществените отношения между съпрузите, съдебният орган на държава членка, по искане на един от съпрузите, следва в изключителни случаи –, например когато съпрузите се преместват в държавата на обичайното си местопребиваване за дълъг период от време –, да може да стигне до заключението, че може да се приложи правото на тази държава, ако съпрузите са разчитали на него. Независимо от случая промяната не може да засяга правата на трети лица.
- (52) Правото, определено като приложимо към имуществения режим между съпрузи, следва да урежда този режим от момента на класифициране на имуществото на единия или двамата съпрузи в различни категории по време на брака и след прекратяването му до прекратяването на съпругеската имуществена общност. То

следва да включва последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица. Същевременно правото, приложимо за имуществения режим между съпрузи, може да се противопоставя на трети лица от съпруг с цел уреждане на тези последици, само когато правоотношенията между съпруга и третото лице са възникнали в момент, когато третото лице е знаело или е трябвало да знае за това право.

- (53) По съображения, свързани с обществения интерес, като защита на политическата, социалната или икономическата организация на обществото на дадена държава членка, съдилищата и други компетентни органи на държавите членки следва да имат възможност в изключителни случаи да прилагат изключения въз основа на първостепенни повелителни норми. Понятието „първостепенни повелителни норми“ съответно следва да обхваща правила с императивен характер, като правилата за защита на семейното жилище. При все това, изключението от прилагането на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи, следва да бъде тълкувано тясно, за да продължи да бъде съвместимо с общата цел на настоящия регламент.
- (54) По съображения, също свързани с обществения интерес, съдилищата и други компетентни органи в областта на имуществения режим между съпрузи в държавите членки, следва да имат право да пренебрегнат, при изключителни обстоятелства, определени разпоредби на чуждото право, когато в конкретния случай прилагането на тези разпоредби би било в явно несъответствие с обществения ред (*ordre public*) на съответната държава членка. Съдилищата или другите компетентни органи не следва обаче да могат да използват изключението за обществения ред с цел да не прилагат правото на друга държава, да откажат признаването — или, според случая, приемането — или изпълнението на съдебно решение, автентичен акт или съдебна спогодба от друга държава членка, ако това би било в противоречие с Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално с член 21 от нея относно принципа за недискриминация.
- (55) Тъй като има държави, в които успоредно съществуват две или повече правни системи или набор от правила, отнасящи се до въпросите, уредени от настоящия регламент, следва да се предвиди в каква степен разпоредбите на настоящия регламент се прилагат в различните териториални единици на тези държави.
- (56) В контекста на общата цел — взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи, настоящият регламент следва да предвиди норми относно признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, подобни на нормите, предвидени в други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.
- (57) За да се вземат предвид различните системи за уреждане на въпросите, свързани с имуществения режим между съпрузи в държавите членки, с настоящия регламент следва да се гарантират приемането и изпълняемостта във всички държави членки на автентичните актове в областта на имуществения режим между съпрузи.
- (58) Автентичните актове следва да имат в друга държава членка същата доказателствена сила, каквато имат в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимото действие. При определянето на доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка или на възможно най-сравнимото действие следва да се посочат видът и обхватът на доказателствената сила на автентичния акт в държавата

членка по произход. Следователно доказателствената сила на даден автентичен акт в друга държава членка следва да зависи от правото на държавата членка по произход.

- (59) „Автентичността“ на автентичния акт следва да бъде автономно понятие, което обхваща такива елементи като истинността на акта, формалните предпоставки за него, правомощията на органа, изготвил акта, и процедурата за изготвянето му. То следва да обхваща и фактическите елементи, описани в автентичния акт от съответния орган, като факта, че посочените страни са се явили пред този орган на указаната дата и че са направили посочените изявления. Страна, която желае да оспори автентичността на автентичен акт, следва да направи това пред компетентния съд в държавата членка по произход на автентичния акт съгласно правото на тази държава членка.
- (60) Формулировката „правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт“ следва да се тълкува като позоваване на съдържанието по същество, отразено в автентичния акт. Страна, която желае да оспори правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, следва да направи това пред компетентните по настоящия регламент съдилища, които следва да решат спора в съответствие с приложимото към имуществения режим между съпрузи право.
- (61) Ако въпрос, отнасящ се до правни актове или правоотношения, вписани в автентичен акт, бъде повдигнат като инцидентен иск в хода на производство пред съд на държава членка, този съд следва да бъде компетентен по този иск.
- (62) Автентичен акт, който се оспорва, не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, докато трае производството по оспорването. Ако се оспорва само конкретен въпрос, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичния акт, оспореният автентичен акт не следва да има доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход по отношение на предмета на обжалването, докато трае производството по оспорването. Автентичен акт, който е обявен за недействителен в резултат от оспорването му, престава да има доказателствена сила.
- (63) Орган, пред който в контекста на настоящия регламент бъдат представени два несъвместими автентични акта, следва да прецени дали и на кой от двата автентични акта следва да бъде даден приоритет, като вземе предвид обстоятелствата по конкретния случай. Когато от обстоятелствата по случая не става ясно дали и на кой от автентичните актове следва да бъде даден приоритет, въпросът следва да се реши от съдилищата, компетентни съгласно настоящия регламент, или, когато въпросът е повдигнат като инцидентен иск в хода на производството, от съда по производството. При несъвместимост между автентичен акт и решение следва да се разгледат основанията за непризнаване на решения съгласно настоящия регламент.
- (64) Признаването и изпълнението на решение относно имуществен режим между съпрузи съгласно настоящия регламент по никакъв начин не следва да предполага признаване на брака, породил имуществения режим между съпрузи, довел до постановяване на решението.
- (65) Следва да се уточни връзката между настоящия регламент и двустранните или многостранни конвенции в областта на имуществения режим между съпрузи, по които държавите членки са страни.
- (66) Настоящият регламент не следва да изключва възможността държавите членки, които са страни по Конвенцията от 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия,

Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, във вида след преработването ѝ през 2006 г., на Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, във вида след преработването ѝ през юни 2012 г. и Конвенцията от 11 октомври 1977 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански дела, да продължат да прилагат някои разпоредби от тези конвенции, доколкото те предвиждат опростени и по-експедитивни процедури за признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.“

- (67) За улесняване на прилагането на настоящия регламент следва да се предвиди задължение за държавите членки да предоставят определен тип информация относно своето законодателство и процедури, свързани с имуществения режим между съпрузи, в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета²⁷. За да се даде възможност за навременно публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз* на цялата информация от значение за практическото прилагане на настоящия регламент, държавите членки следва да предоставят тази информация на Комисията, преди регламентът да започне да се прилага.
- (68) По същия начин, за да се улесни прилагането на настоящия регламент и да се даде възможност за използване на съвременни комуникационни технологии, следва да се предвидят стандартни формуляри за свидетелства, които да бъдат предоставяни във връзка със заявление за декларация за изпълняемост на решение, автентичен акт или съдебна спогодба.
- (69) При изчисляване на периодите и сроковете, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилага Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове²⁸.
- (70) С цел осигуряване на еднакви условия за прилагането на настоящия регламент на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия във връзка с изготвянето и последващото изменение на свидетелствата и формулярите, отнасящи се до декларацията за изпълняемост на решения, съдебни спогодби и автентични актове. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията²⁹.
- (71) За приемането на актове за изпълнение за изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, предвидени в настоящия регламент, следва да се използва процедурата по консултиране в съответствие с процедурата, предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.
- (72) Целите на настоящия регламент, а именно свободното движение на хора в Европейския съюз, възможността съпрузите да организират помежду си и спрямо

²⁷ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

²⁸ ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1.

²⁹ ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13.

трети лица имуществените си отношения, както по време на съвместния си живот, така и при прекратяване на имуществената общност, по-голямата предвидимост и правна сигурност, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, по-скоро, поради мащаба и последиците на настоящия регламент, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на ЕС, ако е подходящо посредством засилено сътрудничество между държавите членки. Следователно съгласно принципа на субсидиарност, заложен в член 5 от Договора за Европейския съюз, Съюзът разполага с компетентност да предприема действия. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.

- (73) Настоящият регламент зачита основните права и спазва принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално членове 7, 9, 17, 21 и 47 от нея, отнасящи се съответно до зачитането на личния и семейния живот, правото на встъпване в брак и на създаване на семейство в съответствие с националните закони, правото на собственост, принципа на недискриминация и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес. Настоящият регламент трябва се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки, като се зачитат тези права и принципи.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Обхват и определения

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага по отношение на имуществения режим между съпрузи.
Той не се прилага по отношение на данъчни, митнически и административни въпроси.
2. От обхвата на настоящия регламент се изключва следното:
 - а) дееспособността на съпрузите,
 - б) съществуването, действителността или признаването на брака,
 - в) задълженията за издръжка,
 - г) наследяването на починал съпруг,
 - д) социалното осигуряване
 - е) правото на прехвърляне или на адаптиране между съпрузи в случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака на права на пенсиониране или на пенсия за инвалидност, придобити по време на брака и които не са били източник на доход от пенсии по време на брака,
 - ж) естеството на вещните права върху имущество, както и

- з) вписването в регистър на права върху недвижима или движима собственост, включително правните изисквания за такова вписване, както и последиците от вписването или невписването на такива права в регистър.

Член 2

Компетентност по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи в рамките на държавите членки

Настоящият регламент не засяга компетентността на органите на държавите членки да разглеждат въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

Член 3

Определения

1. За целите на настоящия регламент:
- а) „имуществен режим между съпрузи“ означава съвкупността от правилата, отнасящи се до имуществените отношения между съпрузите и техните отношения с трети лица, в резултат на брак или неговото прекратяване;
 - б) „споразумение за имуществени отношения между съпрузи“ означава всяко споразумение между съпрузи или бъдещи съпрузи, с което те организират своя режим на имуществени отношения;
 - в) „автентичен акт“ означава документ по въпрос от имуществения режим между съпрузите, който формално е съставен или регистриран като автентичен акт в държава членка и чиято автентичност:
 - i) е свързана с подписа и съдържанието на автентичния акт, и
 - ii) е установена от публичен орган или друг орган, оправомощен за тази цел от държавата членка по произход;
 - г) „решение“ означава всяко решение по въпрос от имуществения режим между съпрузи, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение за определянето на разходите или разноските от служител на съда;
 - д) „съдебна спогодба“ означава споразумение по въпрос от имуществения режим между съпрузи, одобрено от съда или сключено пред съда в хода на съдебно производство;
 - е) „държава членка по произход“ означава държавата членка, в която е постановено решението, съставен е автентичният акт, одобрена е или е сключена съдебната спогодба;
 - ж) „държава членка на изпълнението“ означава държавата членка, в която се иска признаване и/или изпълнение на решението, на автентичния акт, на съдебната спогодба.
2. За целите на настоящия регламент „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, компетентни по въпросите на имуществения режим между съпрузи, които упражняват съдебни функции, или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти

предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

- i) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган;
- ii) имат сходна сила и последици като решение на съдебен орган по същия въпрос.

Държавите членки изпращат уведомление до Комисията относно другите органи и правни специалисти, посочени в първа алинея, съгласно член 64.

Глава II

Компетентност

Член 4

Компетентност в случай на смърт на един от съпрузите

Когато съд в държава членка е сезиран по въпроси, свързани с наследяването на съпруг съгласно Регламент (ЕС) № 650/2012, съдилищата на тази държава са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузите и възникващи във връзка с въпросното дело за наследяване.

Член 5

Компетентност в случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака

1. Без да се засяга параграф 2, когато съд в държава членка е сезиран в съответствие с Регламент (ЕО) № 2201/2003 с молба за развод, законна раздяла или унищожаване на брака, компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузите и възникващи във връзка с тази молба, са съдилищата на същата държава членка.
2. Компетентността по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи по параграф 1, се определя от споразумението между съпрузите, когато съдът, сезиран да се произнесе по молбата за развод, законна раздяла или унищожаване на брака:
 - а) е съд на държава членка, в която ищецът пребивава обичайно и в която е живял/а поне една година непосредствено преди предявяването на иска, в съответствие с член 3, параграф 1, буква а), пето тире от Регламент (ЕО) № 2201/2003, или
 - б) е съд на държава членка, чийто гражданин е ищецът и в която ищецът пребивава обичайно и е живял там поне шест месеца непосредствено преди предявяването на иска, в съответствие с член 3, параграф 1, буква а), шесто тире от Регламент (ЕО) № 2201/2003, или
 - в) е сезиран по силата на член 5 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 в случай на преобразуване на законна раздяла в развод или
 - г) е сезиран по силата на член 7 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 в случай на субсидиарна компетентност.

3. Ако споразумението, посочено в параграф 2, е сключено преди сезирането на съда по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, то отговаря на изискванията на член 7, параграф 2.

Член 6

Компетентност в други случаи

Когато никой съд на държава членка не е компетентен в съответствие с членове 4 и 5 или в случаите, различни от предвидените в тези членове, компетентността да се произнася по въпроси относно имуществения режим между съпрузи принадлежи на съдилищата на държавата членка:

- а) на чиято територия съпрузите имат обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено,
- б) на чиято територия съпрузите са имали последното си обичайно местопребиваване, доколкото един от тях все още живее там към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено,
- в) на чиято територия ответникът има обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено,
- г) на общото гражданство на съпрузите към момента на сезиране на съда.

Член 7

Избор на съд

1. В случаите, предвидени в член 6, страните могат да се споразумеят, че съдилищата на държавата членка, чието право е приложимо в съответствие с членове 22, 26, параграф 1, буква а) или буква б) или съдилищата на държавата членка на сключване на брака имат изключителна компетентност да се произнасят по въпроси относно техния режим на имуществени отношения.
2. Споразумението се представя в писмена форма, с дата и подпис от страните. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.

Член 8

Компетентност, основана на явяването на ответника

1. Извън компетентността, която произтича от други разпоредби на настоящия регламент, компетентен е този съд на държава членка, чието право е било избрано по силата на членове 22, 26, параграф 1, буква а) или б), и пред който се яви ответникът. Това правило не се прилага, когато ответникът се явява, за да оспори компетентността, или в случаите, попадащи в обхвата на член 4 или член 5, параграф 1.
2. Преди да приеме компетентност по параграф 1 съдът се уверява, че ответникът е информиран за правото си да оспори компетентността, както и за последиците от явяването или неявяването си.

Член 9

Алтернативна компетентност

1. По изключение, ако съд на държава членка, който е компетентен съгласно членове 4, 6, 7 или 8, счете, че съгласно нормите на неговото международно частно право въпросният брак не се признава за целите на производството относно имуществения режим между съпрузи, той може да се откаже от компетентност. Ако съдът реши да се откаже от компетентност, той го прави незабавно.
2. Когато съд, който е компетентен съгласно членове 4 или 6, се откаже от компетентност и когато страните в производството се споразумеят да възложат компетентност на съдилищата на всяка друга държавата членка в съответствие с член 7, компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, са съдилищата на тази държава членка.
В останалите случаи компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, са съдилищата на всяка друга държава членка съгласно членове 6 и 8 или съдилищата на държавата членка на сключване на брака.
3. Настоящият член не се прилага, когато страните са получили развод, законна раздяла или унищожаване на брака, които могат да бъдат признати в държавата членка на сезирания съд.³⁰

Член 10

Субсидиарна компетентност

Когато никой съд на държава членка не е компетентен съгласно членове 4, 5, 6, 7 и 8 или когато всички съдилища съгласно член 9 са обявили, че се отказват от компетентност и нито един съд не е компетентен съгласно член 9, параграф 2, съдилищата на държава членка са компетентни доколкото дадено недвижимо имущество на единия или на двамата съпрузи се намира на територията на тази държава членка, като в този случай сезираният съд е компетентен да се произнесе само относно въпросното недвижимо имущество.

Член 11

Forum necessitatis

Когато никой съд на държава членка не е компетентен по силата на членове 4, 5, 6, 7, 8 и 10 или когато всички съдилища съгласно член 9 са обявили, че се отказват от компетентност и нито един съд на държава членка не е компетентен съгласно член 9, параграф 2 и член 6, съдилищата на държава членка могат в изключителни случаи да се произнесат по спор относно имуществения режим между съпрузи, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такова в трета държава, с която спорът има тясна връзка.

Спорът трябва да е свързан в достатъчна степен с държавата членка на сезирания съд.

³⁰

Подобна формулировка („могат да бъдат признати“) може да бъде намерена в преработения регламент „Брюксел I“, член 33, параграф 1, буква а), член 33, параграф 3, член 34, параграф 1, буква б) и съображение 23.

Член 12
Насрещни искове

Съдът, който води производство по силата на членове 4, 5, 6, 7, 8, 9, параграф 2, 10 или 11, е компетентен да разглежда и насрещни искове, доколкото те попадат в обхвата на настоящия регламент.

Член 13
Ограниченост на производството

1. Когато имуществото на починалия, чието наследяване попада в обхвата на Регламент (ЕС) № 650/2012, включва активи, намиращи се в трета държава, съдът, сезиран да се произнесе по имуществения режим между съпрузи, може по искане на една от страните да реши да не се произнася по отношение на един или повече такива активи, ако може да се очаква, че решението му по отношение на тези активи няма да бъде признато и, когато е приложимо, обявено за изпълняемо в тази трета държава.
2. Параграф 1 не засяга правото на страните да ограничат обхвата на производството съгласно правото на държавата членка на сезирания съд.

Член 14
Сезиране на съд

За целите на настоящата глава съдът се смята за сезиран:

- а) към момента на подаване в съда на исковата молба или на равностоен документ, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за връчването на съответните документи на ответника, или
- б) ако документът трябва да бъде връчен, преди да бъде внесен в съда, към момента на получаването му от отговорната за връчването служба, при условие че впоследствие ищецът не е пропуснал да предприеме необходимите действия за внасянето на документа в съда, или
- в) ако производството е образувано служебно от съда към момента, в който съдът взема решение за образуване на производството, или, ако такова решение не е необходимо, към момента на регистриране на делото от съда.

Член 15
Проверка за компетентност

Когато съд на държава членка бъде сезиран по въпрос, отнасящ се до имуществения режим между съпрузи, който не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той обявява служебно, че не е компетентен.

Член 16
Проверка за допустимост

1. Когато ответник, който има обичайно местопребиваване на територията на държава, различна от държавата членка, където е предявен искът, не се яви на делото, компетентният според настоящия регламент съд спира производството, докато не се

установи, че ответникът е имал възможност да получи исковата молба или равностоен документ своевременно, за да организира защитата си, или че са били предприети всички необходими мерки за тази цел.

2. Член 19 от Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. за връчването в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела³¹ се прилага вместо разпоредбите на параграф 1 от настоящия член, ако исковата молба или равностоен документ трябва да бъдат предадени от една държава членка на друга в изпълнение на въпросния регламент.
3. Ако разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 са неприложими, се прилага член 15 от Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, ако исковата молба или равностоен документ трябва да бъдат предадени в чужбина в изпълнение на тази конвенция.

Член 17 **Висящ процес**

1. Когато искове със същия предмет и между същите страни са предявени в съдилища на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, спира служебно производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.
2. По посочените в параграф 1 дела по искане на сезиран със спора съд всеки друг сезиран съд незабавно уведомява първия съд относно датата, на която е бил сезиран.
3. След установяване на компетентността на първия сезиран съд всеки друг съд, пред който искът е предявен по-късно, се отказва от компетентност в полза на първия сезиран съд.

Член 18 **Свързани искове**

1. Когато свързани искове са висящи пред съдилищата на различни държави членки, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може да спре производството.
2. Когато тези искове са висящи пред първоинстанционни съдилища, съдът, пред който искът е предявен по-късно, може също по молба на една от страните да се откаже от компетентност, при условие че първият сезиран съд е компетентен по отношение на въпросните искове и правото му допуска тяхното съединяване.
3. За целите на настоящия член исковете се смятат за свързани, когато те се намират в такава тясна връзка помежду си, че е целесъобразно да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си решения, постановени в отделни производства.

Член 19 **Временни, включително охранителни мерки**

Към съдилищата на държава членка може да се отправи искане за такива временни мерки, включително охранителни мерки, каквито съществуват съгласно нейното право, дори ако

³¹ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.

съгласно настоящия регламент съдилищата на друга държава членка са компетентни по същността на спора.

Глава III

Приложимо право

Член 20

Всеобщо приложение

Всяко право, определено с настоящия регламент като приложимо, се прилага независимо от това дали е правото на държава членка.

Член 21

Единство на приложимото право

Правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи в съответствие с членове 22 или 26, се прилага за всички активи, попадащи в обхвата на този режим, независимо от тяхното местонахождение.

Член 22

Избор на приложимо право

1. Съпрузите или бъдещите съпрузи могат да се споразумеят да определят или да сменят правото, приложимо към режима на имуществените им отношения, при условие че това право е едно от следните:
 - а) правото на държавата, в която съпрузите или бъдещите съпрузи, или единият от тях, имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, или
 - б) правото на държава, чийто гражданин е един от съпрузите или един от бъдещите съпрузи към момента на сключване на споразумението.
2. Освен ако съпрузите не са договорили друго, смяната по време на брака на правото, приложимо към имуществения режим между съпрузите, има действие само в бъдеще.
3. Всяка смяна с обратно действие на приложимото право съгласно параграф 2 не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от това право.

Член 23

Действителност по отношение на формата на споразумението за избор на приложимо право

1. Споразумението, посочено в член 22, се изготвя в писмена форма, с дата и подпис от двамата съпрузи. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.
2. Ако обаче правото на държавата членка, в която двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

3. Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.
4. Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в държава членка и в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

Член 24

Съгласие и материалноправна действителност

1. Наличието и действителността на споразумението относно избора на правото или на отделна разпоредба от това споразумение се определят от правото, което би било приложимо съгласно член 22 от настоящия регламент, ако споразумението или разпоредбата биха били действителни.
2. Въпреки това, за да установи, че не е изразил съгласие, всеки един от съпрузите може да се позове на правото на държавата, в която има обичайното си местопребиваване към момента на сезиране на съда, ако от обстоятелствата е видно, че не е оправдано последиците от неговите действия да се определят в съответствие с правото, определено в параграф 1.

Член 25

Действителност по отношение на формата на споразумение за имуществените отношения между съпрузите

1. Споразумението за имуществени отношения между съпрузите се изготвя в писмена форма, с дата и подпис от двамата съпрузи. Всяко съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението, се счита за равностойно на „писмена форма“.
2. Ако обаче правото на държавата членка, в която двамата съпрузи имат обичайно местопребиваване към момента на сключване на споразумението, предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

Ако към момента на сключване на споразумението съпрузите имат обичайно местопребиваване в различни държави членки и ако съответното право на тези държави предвижда различни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, споразумението се смята за действително по отношение на формата, ако отговаря на условията, посочени в правото на една от тези държави.

Ако към момента на сключване на споразумението само единият от съпрузите има обичайно местопребиваване в държава членка и в тази държава се предвиждат допълнителни изисквания по отношение на формата за споразуменията за имуществени отношения между съпрузи, се прилагат тези изисквания.

3. Ако обаче приложимото към имуществения режим между съпрузи право предвижда допълнителни изисквания по отношение на формата, се прилагат тези изисквания.

Член 26

Приложимо право при липса на избор от страните

1. При липса на споразумение относно избор на право съгласно член 22, правото, приложимо към режима на имуществени отношения между съпрузите, е правото на държавата:
- а) на първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите след сключване на брака, или ако това не е изпълнено,
 - б) на общото гражданство на съпрузите към момента на сключване на брака, или ако това не е изпълнено,
 - в) с която съпрузите заедно имат най-тесни връзки към момента на сключване на брака, като се отчитат всички обстоятелства.
2. Ако съпрузите имат повече от едно общо гражданство към момента на сключване на брака, се прилага единствено параграф 1, букви а и в).
3. По изключение и по молба на някой от съпрузите съдебният орган, който е компетентен да се произнася по въпроси, засягащи имуществения режим между съпрузи, може да реши, че правото на държава, различна от държавата, чието право е приложимо съгласно параграф 1, буква а), урежда имуществения режим между съпрузите, ако ищецът удостовери, че:
- а) последното общо обичайно местопребиваване на съпрузите е било в тази друга държава за значително по-дълъг период от време от пребиваването им в държавата, посочена в параграф 1, буква а); и
 - б) и двамата съпрузи са разчитали на правото на тази друга държава при организацията и планирането на имуществените си отношения.

Правото на тази друга държава се прилага от датата на сключването на брака, освен ако някой от съпрузите изрази несъгласие. В такъв случай правото на тази друга държава има действие от момента на установяване на последното обичайно местопребиваване на съпрузите в тази друга държава.

Прилагането на правото на другата държава не засяга по неблагоприятен начин правата на трети лица, произтичащи от правото, приложимо съгласно параграф 1, буква а).

Параграф 3 не се прилага, когато съпрузите са сключили споразумение за имуществени отношения между съпрузи преди установяването на последното им общо обичайно местопребиваване в тази друга държава.

Член 27

Обхват на приложимото право

Правото, приложимо към имуществения режим между съпрузи съгласно настоящия регламент, определя наред с останалото:

- а) класификацията на имуществото на единия или двамата съпрузи в различни категории по време на брака и след прекратяването му,
- б) прехвърлянето на имущество от една категория в друга,
- в) отговорността на единия съпруг за гражданска отговорност и дългове на другия съпруг,
- г) правомощията, правата и задълженията на който и да било от съпрузите или на двамата съпрузи по отношение на имуществото,
- д) прекратяването на имуществения режим между съпрузите и разделянето, разпределянето или осребряването на имуществото,
- е) последиците от имуществения режим между съпрузите за правоотношенията между някой от съпрузите и трети лица, както и
- ж) материалната действителност на споразумението за имуществени отношения между съпрузи.

Член 28

Противопоставимост на трети лица

1. Независимо от член 27, буква е) правото, което урежда имуществения режим между съпрузите, не може да бъде противопоставяно от някой от съпрузите на трето лице в спор между третото лице и единия или двамата съпрузи, освен ако третото лице е знаело или, при полагане на дължимата грижа, е следвало да знае за това право.
2. Предполага се, че третото лице знае, ако
 - а) правото, което урежда имуществения режим между съпрузите е правото на
 - i) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и трето лице,
 - ii) държавата, на чиято територия договарящият съпруг и третото лице имат обичайно местопребиваване, или
 - iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество,или
 - б) всеки от съпрузите е спазил приложимите изисквания за разкриване или регистриране на имуществения режим между съпрузи, предвидени в правото на:
 - i) държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и трето лице,
 - ii) държавата, на чиято територия договарящият съпруг и третото лице имат обичайно местопребиваване, или
 - iii) в случаите, засягащи недвижимо имущество, държавата, на чиято територия се намира това имущество,

3. Когато по силата на параграф 1 съпругът/ата не може да противопоставя на трето лице правото, уреждащо имуществения режим между съпрузи, последиците на имуществения режим между съпрузи спрямо третото лице ще се уреждат от:
- а) правото на държавата, чието право е приложимо към сделката, сключена от един от съпрузите и третото лице; или
 - б) в случаите, отнасящи се до недвижимо имущество или регистрирани активи или права, правото на държавата, на чиято територия се намира имуществото или в която са регистрирани активите или правата.

Член 29

Адаптиране на вещните права

Когато дадено лице се позове на вещно право, което притежава съгласно приложимото към имуществения режим между съпрузите право, а правото на държавата членка, в която е извършено позоваването, не познава въпросното вещно право, това вещно право, ако е необходимо и доколкото е възможно, се адаптира към най-близкото равностойно вещно право съгласно законодателството на тази държава, като се вземат предвид целите и интересите, преследвани от конкретното вещно право, и свързаните с него последици.

Член 30

Първостепенни повелителни норми

1. Разпоредбите на настоящия регламент не ограничават прилагането на първостепенните повелителни норми на правото на сезирания съд.
2. Първостепенни повелителни норми са норми, чието зачитане дадена държава членка смята, че е от решаващо значение за гарантиране на нейните обществени интереси, като политическата, социалната или икономическата ѝ организация, до такава степен, че те са приложими към всяка ситуация, попадаща в обхвата им, независимо от приложимото иначе право към имуществения режим между съпрузите съгласно настоящия регламент.

Член 31

Обществен ред

Прилагането на разпоредба от правото на държава, определено с настоящия регламент, може да бъде отказано само ако то е явно несъвместимо с обществения ред на сезирания съд.

Член 32

Изключване на препращането

Прилагането на правото на дадена държава, определено с настоящия регламент, означава прилагане на действащите правни норми на тази държава, различни от нормите на нейното международно частно право.

Член 33

Държави с повече от една правна система — интертериториални стълкновения на закони

1. Когато правото, определено с настоящия регламент, е правото на държава, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствени правни

норми относно имуществения режим между съпрузите, вътрешните стълкновителни норми на тази държава определят съответната териториална единица, чиито правни норми се прилагат.

2. При липса на такива вътрешни стълкновителни норми:
 - а) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно обичайното местопребиваване на съпрузите, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, в която съпрузите имат обичайно местопребиваване;
 - б) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно разпоредбите относно гражданството на съпрузите, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица, с която съпрузите са най-тясно свързани;
 - в) всяко позоваване на правото на държавата, посочено в параграф 1, за целите на определянето на правото, приложимо съгласно която и да било друга разпоредба, разглеждаща други елементи като свързващи критерии, се тълкува като позоваване на правото на териториалната единица по местонахождение на съответния елемент.

Член 34

Държави с повече от една правна система — междуличностни стълкновения на закони

Във връзка с държава, в която съществуват две или повече правни системи или съвкупност от норми, приложими за различни категории лица по отношение на имуществения режим между съпрузите, всяко позоваване на правото на такава държава се тълкува като отнасящо се за правната система или съвкупността от норми, определени от действащите в тази държава правила. При липса на такива правила се прилага правната система или съвкупността от правила, с която съпрузите са най-тясно свързани.

Член 35

Неприлагане на настоящия регламент към вътрешните стълкновения на закони

Държава членка, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствени правни норми относно имуществения режим между съпрузи, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълкновенията на закони, възникнали единствено между такива единици.

Глава IV

Признаване, изпълняемост и изпълнение на решения

Член 36

Признаване

1. Решенията, постановени в държава членка, се признават в другите държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.
2. В случай на оспорване всяка заинтересована страна, чието основно искане е признаването на решение, може в съответствие с процедурите, предвидени в членове 44—57, да поиска решението да бъде признато.

3. Ако изходът на дело в съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентно възникнал въпрос за признаване, този съд е компетентен да се произнесе по въпроса.

Член 37

Основания за непризнаване

Решение не се признава:

- а) ако признаването явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) на държавата членка, в която се иска признаване;
- б) когато то е произнесено при неявяване на ответника, ако исковата молба или равностоен документ не са били връчени на ответника своевременно и по начин, който да му позволи да организира защитата си, освен ако ответникът не е упражнил правото си да оспори решението, въпреки че е имал възможност да направи това;
- в) то противоречи на решение, постановено в производство между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване;
- г) когато то противоречи на решение, постановено по-рано в друга държава членка или в трета държава между същите страни по спор със същия предмет и на същото основание, при условие че по-рано постановеното решение отговаря на условията, необходими за признаването му в държавата членка, в която се иска признаване.

Член 38

Основни права

Член 36 се прилага от съдилищата и други компетентни органи на държавите членки при спазване на основните права и принципи, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално член 21 от нея относно принципа на недискриминация.

Член 39

Забрана за преразглеждане на компетентността на съда по произход

- 1. Компетентността на съда на държавата членка по произход не може да се преразглежда.
- 2. Критерият за обществен ред (*ordre public*), посочен в член 37 не се прилага към нормите за компетентност, посочени в членове 4—11.

Член 40

Забрана за преразглеждане по същество

При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане по същество на решение, постановено в държава членка.

Член 41

Спиране на производството за признаване

Съдът на държава членка, пред който се иска признаване на решение, постановено в друга държава членка, може да спре производството, ако решението е предмет на обжалване по общия ред в държавата членка по произход.

Член 42
Изпълняемост

Решенията, постановени в държава членка и подлежащи на изпълнение в нея, са изпълняеми в друга държава членка, когато по искане на заинтересована страна те са били обявени за подлежащи на изпълнение там в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.

Член 43
Определяне на местоживеене

За да определи дали за целите на процедурата, предвидена в членове 44—57, дадена страна има местоживеене в държавата членка на изпълнение, сезираният съд прилага вътрешното право на тази държава членка.

Член 44
Териториална компетентност

1. Молбата за декларация за изпълняемост се подава пред съда или пред компетентния орган на държавата членка на изпълнение, за който Комисията е уведомена в съответствие с член 64.
2. Териториалната компетентност се определя според местоживеенето на страната, срещу която е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението.

Член 45
Процедура

1. Процедурата за подаване на молба се урежда от правото на държавата членка на изпълнение.
2. Молителят не е длъжен да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата членка на изпълнение.
3. Молбата се придружава от следните документи:
 - а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност;
 - б) свидетелство, издадено от съда или компетентния орган на държавата членка по произход, като се използва формулярът, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, без да се засягат разпоредбите на член 46.

Член 46
Непредставяне на свидетелство

1. Ако не бъде представено свидетелството, посочено в член 45, параграф 3, буква б), съдът или компетентният орган може да даде срок за представянето му или да приеме равностоен документ или, ако прецени, че разполага с достатъчно информация, да не изиска представянето му.
2. Ако съдът или компетентният орган го изискват, се представя превод или транслитерация на документите. Преводът се извършва от лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите членки.

Член 47

Декларация за изпълняемост

Решението се обявява за подлежащо на изпълнение веднага след приключване на формалностите по член 45 без преразглеждане по член 37. Страната, срещу която е поискано изпълнението, няма право на този етап от производството да прави забележки по молбата.

Член 48

Уведомяване за решението по молбата за декларация за изпълняемост

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост се съобщава незабавно на молителя в съответствие с процедурата, установена от правото на държавата членка на изпълнение.
2. Декларацията за изпълняемост се връчва или съобщава на страната, срещу която е поискано изпълнението, заедно със съдебното решение, ако то все още не ѝ е връчено или съобщено.

Член 49

Обжалване на решението по молбата за декларация за изпълняемост

1. Решението по молбата за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.
2. Жалбата се подава в съда, относно който съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.
3. Жалбата се разглежда в съответствие с правилата на състезателната процедура.
4. Ако страната, срещу която е поискано изпълнението, не се яви пред съда, сезиран с жалба от молителя, се прилага член 16, дори когато страната, срещу която е поискано изпълнението, няма местоживееене в никоя от държавите членки.
5. Декларацията за изпълняемост може да се обжалва в срок от 30 дни от връчването или съобщаването ѝ. Ако местоживееенето на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е 60 дни и започва да тече от датата на връчването или съобщаването лично на лицето или на неговия адрес. Не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

Член 50

Процедура за оспорване на решението, постановено по жалбата

Решението, постановено по жалбата, може да бъде оспорено само съгласно процедурата, относно която съответната държава членка е уведомила Комисията в съответствие с член 64.

Член 51

Отказ или отмяна на декларация за изпълняемост

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само на някои от основанията, посочени в член 37. Съдът постановява решението си незабавно.

Член 52

Спиране на производството

Съдът, пред който е подадена жалбата по член 49 или член 50, по молба на страната, срещу която се иска изпълнение, спира производството, ако изпълнението на решението е спряно в държавата членка по произход поради подадена жалба.

Член 53

Временни, включително охранителни мерки

1. Когато съдебно решение трябва да бъде признато по силата на настоящата глава, няма пречки молителят да поиска временни, включително охранителни мерки, в съответствие с правото на държавата членка на изпълнение, без да се изисква декларация за изпълняемост по смисъла на член 46.
2. Декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки.
3. По време на определения в член 49, параграф 5 срок за обжалване на декларацията за изпълняемост и докато се вземе решение по жалбата, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни.

Член 54

Частична изпълняемост

1. Когато е постановено решение по няколко точки от иска, а декларацията за изпълняемост не може да бъде издадена за всички, съдът или компетентният орган издава такава за една или няколко от тях.
2. Молителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от решението.

Член 55

Правна помощ

Молител, който в държавата членка по произход се е възползвал от цялостна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноски, има право във всички производства за декларация за изпълняемост да се ползва от най-благоприятната правна помощ или най-обхватното освобождаване от разходи и разноски, които се предвиждат съгласно правото на държавата членка на изпълнение.

Член 56

Освобождаване от гаранции, обезпечения или депозити

Не се изисква обезпечение, гаранция или депозит, под каквото и да е название, от страна, подала молба в дадена държава членка за признаване, изпълняемост или изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, въз основа на обстоятелството, че лицето е чужд гражданин или че няма местоживееие или местопребиваване в държавата членка на изпълнение.

Член 57

Освобождаване от данъци, налози или такси

При производства за издаване на декларация за изпълняемост в държавата членка на изпълнение не се събират никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска.

Глава V

Автентични актове и съдебни споразумения

Член 58

Приемане на автентични актове

1. Автентичните актове, съставени в дадена държава членка, имат същата доказателствена сила в друга държава членка, както в държавата членка по произход, или възможно най-сравнимата сила, при условие че това не противоречи явно на обществения ред (*ordre public*) в засегнатата държава членка.

Лице, което желае да използва автентичен акт в друга държава членка, може да поиска от органа, съставящ автентичния акт в държавата членка по произход, да попълни формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2, в който е описано каква доказателствена сила има автентичният акт в държавата членка по произход.

2. Оспорване на автентичността на автентичен акт се прави пред съдилищата на държавата членка по произход и решението по оспорването се взема по силата на правото на тази държава. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в друга държава членка, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.
3. Оспорване на правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт, се прави пред съдилищата, които са компетентни съгласно настоящия регламент, и решение по оспорването се взема по силата на правото, приложимо съгласно глава III. Оспорваният автентичен акт няма никаква доказателствена сила в държава членка, различна от държавата членка по произход, по отношение на предмета на обжалването, докато оспорването е висящо пред компетентния съд.
4. Ако изходът от производството пред съд на държава членка зависи от произнасянето по инцидентен иск, свързан с правните актове или правоотношенията, вписани в автентичен акт в областта на имуществения режим между съпрузи, компетентен да се произнесе по този иск е същият съд.

Член 59

Изпълняемост на автентични актове

1. Автентичен акт, който подлежи на изпълнение в държавата членка по произход, е изпълняем в друга държава членка по молба на заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.
2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) органът, който е съставил автентичния акт, издава по молба на заинтересованата страна свидетелство, като използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на автентичния акт явно противоречи на общественения ред (*ordre public*) в държавата членка на изпълнение.

Член 60

Изпълняемост на съдебни спогодби

1. Съдебни спогодби, които подлежат на изпълнение в държавата членка по произход, се обявяват за изпълняеми в друга държава членка по молба на всяка заинтересована страна в съответствие с процедурата, предвидена в членове 44—57.
2. За целите на член 45, параграф 3, буква б) съдът, който е одобрил съдебната спогодба или пред който тя е сключена, издава по молба на всяка заинтересована страна свидетелство, като използва формуляра, изготвен в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.
3. Съдът, сезиран с жалба съгласно член 49 или член 50, отказва или отменя декларация за изпълняемост само ако изпълнението на съдебната спогодба явно противоречи на обществения ред (*ordre public*) в държавата членка на изпълнение.

Глава VI

Общи и заключителни разпоредби

Член 61

Легализация и други подобни формалности

Легализация или друг подобен вид формален акт не се изисква за документи, издадени в държава членка съгласно настоящия регламент.

Член 62

Връзка със съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на двустранните или многостранните конвенции, по които една или няколко държави членки са страни към момента на приемането му и които засягат въпроси, уредени от него, без да се засягат задълженията на държавите членки по силата на член 351 от Договора.
2. Независимо от разпоредбите на параграф 1, в отношенията между държавите членки настоящият регламент има предимство пред конвенциите, които се отнасят до уредени от него въпроси и по които държавите членки са страни.
3. Настоящият регламент не изключва прилагането на Конвенцията от 6 февруари 1931 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно брака, осиновяването и настойничеството, във вида след преработването ѝ през 2006 г., на Конвенцията от 19 ноември 1934 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция, съдържаща международни частноправни разпоредби относно наследяването, завещанията и управлението на наследствено имущество, във вида след преработването ѝ през юни 2012 г. и на Конвенцията от 11 октомври 1977 г. между Дания, Финландия, Исландия, Норвегия и Швеция относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански дела, от държавите членки, които са страни по тези конвенции, доколкото те предвиждат опростени и по-

експедитивни процедури за признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи.

Член 63

Информация, която се предоставя на обществеността

С цел предоставяне на информация на обществеността в рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела държавите членки предоставят на Комисията кратко описание на националните си разпоредби и процедури в областта на имуществените режими между съпрузи, включително сведения за вида орган, който е компетентен по въпросите на имуществените режими между съпрузи, и за противопоставимостта на трети лица съгласно член 28.

Държавите членки постоянно актуализират тази информация.

Член 64

Информация относно данните за връзка и процедурите

1. Най-късно до ...^{*} държавите членки съобщават на Комисията:
 - а) съдилищата или органите, компетентни да разглеждат молби за декларация за изпълняемост в съответствие с член 44, параграф 1 и да се произнасят по жалби срещу решения по такива молби в съответствие с член 49, параграф 2;
 - б) процедурите по оспорване на решението, постановено по жалба, посочени в член 50;

Държавите членки уведомяват Комисията за всякакви последващи промени в тази информация.

2. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* изпратената съгласно параграф 1 информация с изключение на адресите и другите данни за връзка на съдилищата и органите, посочени в параграф 1, буква а).
3. Комисията осигурява публичен достъп до изпратената съгласно параграф 1 информация чрез всички подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 65

Изготвяне и последващо изменение на списъка, в който се съдържа информацията, посочена в член 3, параграф 2

1. Въз основа на изпратените от държавите членки уведомления Комисията изготвя списък на другите органи и правните специалисти, посочени в член 3, параграф 2.
2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията, която се съдържа в този списък. Комисията съответно изменя списъка.
3. Комисията публикува списъка и евентуалните му последващи изменения в *Официален вестник на Европейския съюз*.

* OJ: please insert the date: 9 months before the date of application of this Regulation.

4. Комисията предоставя публичен достъп до цялата информация, за която е нотифицирана в съответствие с параграфи 1 и 2, чрез други подходящи средства, по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Член 66

Изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и членове 58, 59 и 60

Комисията приема актове за изпълнение с цел изготвяне и последващо изменение на свидетелствата и формулярите, посочени в член 45, параграф 3, буква б) и членове 58, 59 и 60. Актовете за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 67, параграф 2.

Член 67

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 68

Клауза за преглед

1. Не по-късно от осем години след датата на прилагане Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящия регламент.
2. Не по-късно от пет години след датата на прилагане Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на членове 9 и 38 от настоящия регламент. Този доклад оценява по-специално степента, до която тези членове са гарантирали достъп до правосъдие.
3. За тази цел държавите членки съобщават на Комисията съответната информация относно прилагането на настоящия регламент от съдилищата си.

Член 69

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент се прилага само за образувани правни производства, формално съставени или вписани автентични актове и одобрени или сключени съдебни спогодби на или след датата на неговото прилагане, при условията на параграфи 2 и 3.
2. Ако производството обаче е образувано в държавата членка по произход преди датата на прилагане на настоящия регламент, постановените след тази дата решения се признават и изпълняват в съответствие с разпоредбите на глава IV, ако приложените правила относно компетентността съответстват на тези, предвидени в разпоредбите на глава II.

3. Разпоредбите на глава III се прилагат само за съпрузите, сключили брак или определили приложимото право към режима на имуществените си отношения след датата на прилагане на настоящия регламент.

Член 70

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.
2. Настоящият регламент се прилага считано от ...³², с изключение на членове 63 и 64, които се прилагат считано от ...³³, и членове 65, 66 и 67, които се прилагат считано от...³⁴.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в участващите държави членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета

Председател

³² Две години и половина след влизането му в сила.

³³ Девет месеца преди датата на прилагане.

³⁴ Денят, следващ датата на влизане в сила на настоящия регламент.